

Onderwerp:

Reactie Verpact op Internetconsultatie: Nationale visie op duurzame koolstof in de chemische industrie

Verpact is de uitvoeringsorganisatie voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor verpakkingen in Nederland, waaronder verpakkingen van plastic. Daarbij gaat het om ca. 550 kton verpakkingen per jaar, wat ca. 20% is van de verpakkingen die in Nederland voor het eerst worden aangeboden. Van de plastics die worden gemaakt, wordt ca. 40% toegepast in een verpakking. Daarmee opereert Verpact in een significant deel van de markt waarin plastic zijn toepassingen heeft.

De nationale visie op duurzame koolstof in de chemische industrie heeft effect op Verpact, maar ook op de bij haar aangesloten bedrijven. Verpact heeft de verplichtingen om aan de in Nederland vastgestelde doelen voor inzameling, hergebruik en recycling van verpakkingen te voldoen. Individuele bedrijven hebben doelstellingen voor de vormgeving van verpakkingen, inclusief de zogenoemde Essentiële Eisen, waarin is opgenomen dat zo weinig mogelijk (virgin) materiaal wordt gebruikt.

Hoe verwacht u dat deze visie effect heeft op u of uw organisatie?

Voor zowel het ontwerp van en de toepassing van materialen in verpakkingen geldt wetgeving, net als voor de inzameling van verpakkingsafval. Een nationale visie op duurzame koolstof heeft, wanneer dit tot uiting komt in maatregelen vanuit de overheid, of in de vorm van afspraken tussen partijen, zeker zijn effect op de omstandigheden waarin Verpact en de bij haar aangesloten bedrijven in staat zijn om te kunnen voldoen aan hun wettelijke verplichtingen. Daarnaast heeft het effect op de mate waarin een duurzame visie ten aanzien van verpakkingen kan worden gestimuleerd.

Voor een visie op duurzaam gebruik van plastic in verpakkingen is een internationale visie noodzakelijk. Op verpakkingen is in de EU specifieke wetgeving van toepassing. De EU-richtlijn voor verpakkingen en verpakkingsafval geldt feitelijk nog tot 12 augustus 2026 en daarna zijn de regels van de EU-verordening voor verpakkingen en verpakkingsafval (in het Engels afgekort met PPWR, 2025/40/EG) van toepassing. De PPWR is een verordening, gebaseerd op de interne EU-markt. Dit betekent dat maatregelen ten aanzien van het in een lidstaat aanbieden (cq het op de markt brengen) van verpakkingen gebonden is aan uniformiteit en dat lidstaten in beginsel geen nationale wetgeving kunnen voeren die marktbelemmeringen opwerpt.

Bio-gebaseerde grondstoffen

In de PPWR is de inzet van biogebaseerde grondstoffen nog niet geconcretiseerd. Dit maakt dat bij het opstellen van een nationale visie ten aanzien van biogebaseerde grondstoffen er voor verpakkingen aangesloten zou moeten worden bij de maatregelen die in de PPWR tot uiting gaan komen. In [artikel 8](#) van de PPWR is opgenomen dat de Europese Commissie uiterlijk op 12 februari 2028 “de stand van de technologische ontwikkeling en de milieuprestaties van biogebaseerde kunststof verpakkingen” evalueert en daarna wetsvoorstellen zal doen. Een mogelijke maatregel die al in de PPWR is opgenomen is dat voor het voldoen aan doelstellingen om post-consumer gerecycled plastic toe te passen als vervanging ook bio-gebaseerde plastics mogen worden ingezet.

Los van de wettelijke bepalingen hebben we een goed beeld bij de toepassing van biogebaseerde grondstoffen. Wij zien biogebaseerde grondstoffen als een cruciale aanvulling op het gebruik van recyclaat, gezien het feit dat hiermee fossiele plastics worden vervangen door hernieuwbare alternatieven. Bovendien kan recyclaat niet voor alle verpakkingen vrij worden ingezet, hetgeen met bio-gebaseerde plastics wel kan. In onze '[plastic wijzer](#)' (onze ambitie naar 2050) noemen we ze ook in alleen recyclaat en bio-gebaseerde grondstoffen. We zien in verpakkingen al inzet van zogenoemde *drop-in* biogebaseerde kunststoffen zoals bio-PE. Daarnaast zijn er aangewezen biogebaseerde kunststoffen die efficiënter ingezet kunnen worden en diezoals bijvoorbeeld PEF, eigenschappen hebben die voor verpakte producten van grote toegevoegde waarde kunnen zijn.

In onze optiek is de toepassing van biogebaseerde grondstoffen dus kansrijk, maar wordt deze door EU-wetgeving de komende jaren nog beperkt voor wat betreft verpakkingen. Bij een Nederlandse visie is het van belang dat deze in lijn is met het beleid dat er in EU-verband gaat worden gemaakt voor verpakkingen. Onderdeel van het Nederlandse beleid zou daarom kunnen zijn dat Nederland in EU-verband zich sterk maakt dat de EU eerder dan nu in de PPWR is vermeld, komt met wetgeving om de toepassing van biogebaseerde grondstoffen te stimuleren.

Recycled content

De toepassing van gerecyclede grondstoffen is een andere prominente methode om het gebruik van fossiele grondstoffen terug te dringen. Wij omarmen dit principe en passen tariefdifferentiatie toe op het gebruik van gerecycled materiaal in verpakkingen. Producenten/importeurs van verpakte producten die kunnen aantonen dat zij zgn “post-consumer-recyclaat (PCR)” in hun verpakking toepassen, krijgen een korting op het te betalen tarief voor inzameling en verwerking van het verpakkingsafval van 20 cent per kg, voor de hele verpakking.

Vanuit de PPWR worden hier ook doelstellingen voor gesteld. Het recyclen van verpakkingsafval en het kunnen toepassen van het recyclaat van verpakkingen vereist kunde en komt niet zelden neer op specifieke vereisten. Vooral bij verpakkingen die worden toegepast in de voedselindustrie is dit het geval. De afzet van PCR is daar niet altijd gegarandeerd. Om deze afzet te kunnen garanderen, hebben we alle beschikbare koolstof (in de verpakkingen) nodig. Wettelijk gezien ontbreekt het echter aan “first right of refusal”, waardoor er een schakel in de keten mist en bedrijven met wettelijke verplichting niet gegarandeerd in staat kunnen worden gesteld om aan deze verplichtingen te voldoen.

Daarnaast kent het gebruik van PCR serieuze concurrentie van goedkoop plastic, vooral uit Azië. Hierbij gaat het om veelal om virgin plastic of om pre-consumer plastic, dat echter soms wordt verkocht onder de noemer van post-consumer plastic. Deze concurrentie is toegenomen, parallel aan de geopolitieke spanningen die er zijn in 2025. Een gezamenlijke actie tegen deze ontwikkeling zou volgens ons kunnen helpen, maar dient vooral op EU-niveau moeten plaatsvinden. Deze acties hoeven niet alleen economische prikkels te bevatten, maar ook een zorgvuldige certificatie van PCR, en het handhaven op het gebruik van recylaat in de hele EU (iets dat momenteel niet gebeurt en waarin Nederland duidelijk vooroploopt).

Wat zijn volgens u de belangrijkste elementen voor de overgang naar gebruik van duurzame grondstoffen in de chemie? En op welke punten wijkt dit af van de beschreven visie?

Het belangrijkste element naar duurzaam grondstofgebruik is volgens ons een sectorgerichte aanpak en dient altijd zowel een functioneel doel als het overkoepelende klimaatdoel. Bijvoorbeeld: hoewel basisprincipes van toepassing zijn zoals beschreven in de conceptversie, zal het instrumentarium op het gebied van verpakkingen mogelijk anders zijn dan bij de productie van verf of brandstoffen.

Daarnaast is volgens ons ook een ketengerichte aanpak nodig. Het ontwikkelen en introduceren van nieuwe materialen of concepten vraagt denkkracht, samenwerking, tijd en investeringen van vele partijen die in dezelfde keten van materiaal tot afvalstof actief zijn.

Daar waar specifieke (product)regelgeving op EU-niveau geldt, zeker in de vorm van een verordening die gestoeld is op de interne markt, zijn bepaalde kaders al gesteld. Daar waar de wetgeving in een verander traject zit, zou Nederland kunnen inzetten op overname van de ambitieuze maatregelen die hier gelden. Daarbij ligt het voor de hand om deze visie onder andere met producenten van verpakkingen, merkeigenaren, koepelorganisaties en de UPV-organisatie af te stemmen.

Wat wilt u namens uzelf of uw organisatie meegeven in de verdere uitwerking van deze visie in de latere beleidsagenda?

Op dit moment is één van de bottlenecks het ongunstige klimaat wat op dit moment in Nederland bestaat om innovaties in *advanced recycling* en bio-gebaseerde kunststoffen naar volwassenheid te brengen. De visie die nu nog ter consultatie ligt, en verder ontwikkeld moet worden, moet dit faciliteren - vooral in samenhang met de ontwikkelingen in de hele plastic keten.

Een andere bottleneck is het risico dat er niet tijdig voldoende PCR beschikbaar is voor de toepassing in voedselverpakkingen. Om gerecycled plastic hierin te mogen toepassen, moet een recyclingproces op grond van EU-verordening 2022/1616 zijn goedgekeurd door de European Food & Safety Authority (EFSA). Hierbij worden de processen van recyclers onderzocht en beoordeelt de EFSA of de processen voldoende veilig zijn om de gerecyclede plastics in aanraking te laten komen met voedsel. Een goedkeuringsproces neemt soms meerdere jaren in beslag. Met deze snelheid zullen naar onze verwachting te weinig recyclingprocessen zijn goedgekeurd om te zorgen voor de vereiste recyclingcapaciteit voor plastics die in voedselverpakkingen mogen worden toegepast. Wij hopen dat de Nederlandse overheid deze ontwikkelingen goed zal volgen en in de EU-Raad aandacht voor het onderwerp vraagt, om zodoende in EU-verband passende maatregelen te kunnen inleiden.

We missen nog een actieve rol in de Nationale visie van de partijen die (verpakte) producten op de markt brengen, zoals merkeigenaren, supermarkten en importeurs. Eveneens lijkt het ons van evident belang om koepels en producentenverantwoordelijkheidsorganisaties mee te nemen in de visieontwikkeling en uitwerking daarvan in beleid en maatregelen.

Hartelijke groet,

Hester Klein Lankhorst
Voorzitter Raad van Bestuur